EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 28.8.2020
COM(2020) 434 final

2020/0205 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega kiidetakse heaks naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitleva koostöölepingu (Bonni leping) muudatused seoses selle sisulise ja geograafilise kohaldamisala laiendamisega

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ettepanek käsitleb otsust, millega volitatakse liidu läbirääkijat (praegusel juhul komisjon) tegema liidu nimel naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitleva koostöölepingu (edaspidi „Bonni leping“)[1] muudatusi selle sisulise ja geograafilise kohaldamisala laiendamiseks, et parandada koostööd seoses MARPOLi konventsiooni VI lisas sätestatud nõuete täitmise alase järelevalvega (edaspidi „MARPOLi muudatus“) ning võttes arvesse Hispaania Kuningriigi ühinemist lepinguga (edaspidi „Hispaania muudatus“).

1.1. NAFTAST JA MUUDEST KAHJULIKEST AINETEST TULENEVA PÕHJAMERE REOSTUSE VASTU VÕITLEMIST KÄSITLEV KOOSTÖÖLEPING (EDASPIDI „BONNI LEPING“)

Bonni lepingu eesmärk on võidelda reostusega Põhjamere piirkonnas ja kaitsta rannikualasid merekatastroofide ning laevadest ja avamererajatistest lähtuva pideva saaste eest. Euroopa Liit (lepingu sõlmimise ajal Euroopa Majandusühendus) on lepingu osaline. Lepingu teised osalised on Põhjamere ääres asuvad Euroopa Liidu riigid ja Norra.

Lepingu eesmärk on edendada aktiivset koostööd ja vastastikust abi rannikuriikide ja Euroopa Liidu vahel naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemisel merekeskkonna ja rannikuriikide huvide kaitsmise nimel. Selleks on lepingus ette nähtud järelevalve tegemine lepinguosaliste poolt, et aidata reostust avastada ja seda tõkestada ning hoida ära reostusevastaste eeskirjade rikkumised. Põhjameri on jaotatud tsoonideks, kus vastutus järelevalve ja vahejuhtumite hindamise eest on antud lepinguosalistele. Kui lepinguosaline saab teada nafta või muude selliste kahjulike ainete esinemisest, mis kujutavad tõenäoliselt tõsist ohtu mõne teise lepinguosalise rannikule ja sellega seotud huvidele, on ta kohustatud asjaomast lepinguosalist sellest teavitama. Lepinguosaline võib paluda abi reostuse vastu võitlemiseks merel või oma rannikul; sellisel juhul on lepinguosalised, kellelt abi palutakse, kohustatud tegema oma võimaluste piires kõik abi andmiseks.

Bonni lepingu sõlmis Euroopa Majandusühendus nõukogu otsusega 84/358/EMÜ[2]. Bonni lepingut muudeti 1989. aastal. Kõnealused muudatused jõustusid 1. aprillil 1994. Euroopa Majandusühendus kiitis kõnealused muudatused heaks nõukogu otsusega 93/540/EMÜ[3].

Bonni lepingu artikli 16 kohaselt käsitletakse lepinguosalise ettepanekut Bonni lepingu või selle lisa muutmiseks lepinguosaliste kohtumisel. Pärast ettepaneku ühehäälset vastuvõtmist edastab lepingu hoiulevõtja valitsus muudatuse lepinguosalistele. Muudatused jõustuvad teise kuu esimesel päeval pärast kuupäeva, mil hoiulevõtja valitsus on saanud kõigilt lepinguosalistelt kinnitamisteate.

Bonni lepingu hoiulevõtja on Saksamaa Liitvabariigi valitsus (Bonni lepingu artikli 18 lõige 3).

---

1 EÜT L 188, 16.7.1984

2 Nõukogu 28. juuni 1984. aasta otsus 84/358/EMÜ naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitleva koostöölepingu sõlmimise kohta (EÜT L 188, 16.7.1984, lk 7).

3 Nõukogu 18. oktoobri 1993. aasta otsus 93/540/EMÜ, millega kiidetakse heaks teatavad naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere saaste vastu võitlemist käsitlevasse koostöölepingusse tehtavad muudatused (EÜT L 263, 22.10.1993, lk 51).

Bonni lepingu artikli 20 kohaselt võivad lepinguosalised ühehäälselt kutsuda teisi Atlandi ookeani kirdeosa rannikuriike Bonni lepinguga ühinema. Sel juhul tuleb vajadust mööda muuta Bonni lepingu artiklit 2 ja lisa ning muudatus jõustub koos kõnealuse lepingu jõustumisega ühineva riigi jaoks.

7. oktoobril 2019 võttis nõukogu vastu otsuse, millega lubati komisjonil pidada liidu nimel läbirääkimisi Bonni lepingu artikli 16 muudatuse asjus, et laiendada lepingu kohaldamisala eesmärgiga parandada koostööd seoses MARPOLi konventsiooni VI lisa nõuete täitmise järelevalvega ning laiendada lepingut selle artikli 20 alusel nii, et see hõlmaks Hispaania Kuningriiki.

Bonni lepingu osalised leppisid neis muudatustes ühehäälselt kokku 9.–11. oktoobril 2019 toimunud 31. kohtumisel. Muudatused esitatakse nüüd liidule kinnitamiseks. Peale selle peab Hispaania Kuningriik ratifitseerima Bonni lepingu artikli 20 kohase lepingu kohaldamisala laiendamise oma vastutustsoonile.

1.2. BONNI LEPINGU MUUDATUSED

1.2.1. MARPOLi muudatus, millega muudetakse lepingu sisulist kohaldamisala

Muudatuse eesmärk on parandada lepinguosaliste vahelist koostööd ja koordineerimist laevade põhjustatud ebaseaduslike õhku eralduvate saasteainete vastu võitlemisel, et piirata suure väävli- või lämmastikusisaldusega laevakütuste põletamise negatiivseid tagajärgi inimeste tervisele, bioloogilisele mitmekesisusele ja kogu merekeskkonnale. Lepinguosalised kavatsevad saavutada eeltoodu Bonni lepingu sätete (artiklid 1, 5, 6 ja 15 ning lepingu pealkiri ja preambul) muutmise kaudu, et laiendada selle kohaldamisala laevade tekitatud õhusaastele, nagu on ette nähtud MARPOLi konventsiooni VI lisas.

1.2.2 Hispaania muudatus, millega muudetakse lepingu geograafilist kohaldamisala

Lepinguosalised on kutsunud Hispaania Kuningriiki lepinguga ühinema, muutes artiklit 2 ja täpsustades Põhjamere piirkonna piiri Atlandi ookeaniga, mis on oluline lepingu ja selle lisa eesmärgi jaoks, ning vaadates läbi erinevate järelevalvetsoonide piirid lepingu artikli 6 seisukohast. Täpsemalt on kindlaks määratud lepinguga hõlmatud läbivaadatud piirkonna uus määratlus. Prantsusmaa on nõustunud sellega, et kehtestatakse Prantsusmaa uus vastutustsoon, mis piirneb vahetult Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi ühise vastutuse tsooniga. See hõlmab Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi ühise vastutuse tsooni ning Hispaania uue vastutustsooni vahelist ala, et täita tühimikud Bonni lepingu vana piiri ja Hispaania uue vastutustsooni vahel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Menetlusõiguslik alus

Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 6 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab läbirääkija ettepaneku põhjal vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta“. Selles artiklis on ka sätestatud, et välja arvatud juhul, kui leping on seotud eranditult ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, võtab nõukogu vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist lepingute puhul, mis hõlmavad valdkondi,

mille suhtes kohaldatakse kas seadusandlikku tavamenetlust või seadusandlikku erimenetlust, mille puhul on nõutav Euroopa Parlamendi nõusolek.

Kohaldamine käesoleval juhtumil

Kuna lepinguosalised on leppinud kokku Bonni lepingu geograafilise ja sisulise kohaldamisala muutmises, on asjakohane, et liit teeks vastavad muudatused.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 6.

Materiaalõiguslik alus

Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks ja teine on kõrvalise tähtsusega, saab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 kohasel otsusel olla üksainus materiaalõiguslik alus, mis oleneb peamisest või domineerivast eesmärgist või valdkonnast.

Kohaldamine käesoleval juhtumil

Bonni lepingu sisulise kohaldamisala laiendamisega seotud kavandatava sisulise muudatuse (edaspidi „MARPOLi muudatus“) puhul taotletakse korraga mitut eesmärki kodanikukaitse ja keskkonna valdkonnas, mida käsitlevad vastavalt ELi toimimise lepingu artiklid 196 ja 191 ning mis on lahutamatult seotud, ilma et ükski neist oleks teise suhtes kõrvalise tähtsusega. ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 alusel tehtava otsuse materiaalõiguslik alus peab seega erandkorras sisaldama vastavaid eri materiaalõiguslikke aluseid.

Järeldus

Ettepanekus esitatud otsuse õiguslik alus peaks seega olema ELi toimimise lepingu artiklid 191 ja 196 koostoimes artikli 218 lõikega 6.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Muudatuste üle vaidlusi ei ole ja neid toetavad kõik lepinguosalised, kaasa arvatud kõik liikmesriigid, kes on lepinguosalised.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata

- **Mõjuhinnang**

Poliitilise kohustuse tõttu tegutseda kiiresti, et EL saaks Bonni lepingu osalisena pidada läbirääkimisi ja hääletada Bonni lepingu muudatuste üle lepinguosaliste kohtumisel 9.–11. oktoobril 2019 ning kinnitada need ministrite kohtumisel 11. oktoobril 2019, on ametlikust mõjuhindamisprotsessist loobutud. See proportsionaalne lähenemisviis on põhjendatud, kuna eeldatakse, et Bonni lepingu muudatustel on ainult positiivne majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas ELi aluslepingute ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

4. MÕJU EELARVELE

Bonni lepingu muudatused ei avalda liidu eelarvele negatiivset mõju.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata Vt allolev jaotis.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepaneku ainuke sisuline artikkel näeb ette nõukogu volituse komisjonile teha liidu nimel Bonni lepingu kavandatud muudatused lepingu sisulise kohaldamisala laiendamiseks seoses MARPOLi konventsiooni VI lisaga ja Hispaania Kuningriigi lepinguga ühinemisega.

Kavandatud muudatuste viimane versioon esitatakse otsuse lisades ja selle saab kokku võtta järgmiselt.

MARPOLi muudatus

Bonni lepingu osalised soovivad kasu saada lepinguga kehtestatud naftareostuse õhuseire korralisest tööst ja süsteemidest, nii et need hõlmaksid laevadelt pärinevate heitkoguste vastavusseirega seotud järelevalvet. Seda tehes on lepinguosalistel võimalik täiel määral ära kasutada ressursse, mida juba kasutatakse naftalekete õhuseireks ja järelevalveks ning mis moodustavad Põhjamere keskkonnaseire tervikliku süsteemi ja selle lähenemisviiside aluse.

Otsus teha muudatus Bonni lepingu mandaadi laiendamiseks seoses MARPOLi konventsiooni VI lisaga parandaks laevadelt pärinevate heitkoguste ühist järelevalvet, seiret ja aruandlust Põhjamere piirkonnas. Selline lepingu raames kooskõlastatud lähenemine aitaks vähendada ohte merekeskkonnale ning rannikuriikide ja liidu huvidele.

Hispaania muudatus

Muudatusega laiendatakse lepingu geograafilist kohaldamisala nii, et see hõlmaks Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi ühise vastutuse tsooni ning Hispaania uue vastutustsooni vahelist ala, et täita tühimikud Bonni lepingu vana piiri ja Hispaania uue vastutustsooni vahel. Prantsusmaa on nõustunud sellega, et kehtestatakse Prantsusmaa uus vastutustsoon. Biskaia lahe lisamisega Bonni lepingu kohaldamisalasse tagavad lepinguosalised, et Põhja- ja Vahemerd ühendav peamine liiklustee Euroopas on kaetud ühiselt koordineeritud valmisoleku- ja reageerimissüsteemiga.

2020/0205 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega kiidetakse heaks naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitleva koostöölepingu (Bonni leping) muudatused seoses selle sisulise ja geograafilise kohaldamisala laiendamisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 191 lõiget 4 ja artikli 196 lõike 1 punkti c koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles saanud Euroopa Parlamendi nõusoleku

ning arvestades järgmist:

(1) Naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitleva koostöölepingu (edaspidi „Bonni leping“)[4] sõlmis Euroopa Majandusühendus nõukogu otsusega 84/358/EMÜ[5] ja see jõustus 1. septembril 1989. Bonni lepingut muudeti 1989. aastal. Need muudatused kiideti heaks nõukogu otsusega 93/540/EMÜ[6] ja need jõustusid 1. aprillil 1994.

(2) 7. oktoobril 2019 andis nõukogu komisjonile volituse pidada liidu nimel läbirääkimisi seoses Bonni lepingu sisulise ja geograafilise kohaldamisala muutmisega.

(3) Lepinguosalised kaalusid kooskõlas Bonni lepingu artikli 16 lõikega 1, kas teha ettepanek Bonni lepingu kohaldamisala laiendamiseks, et parandada koostööd seoses rahvusvahelise laevade põhjustatava merereostuse vältimise konventsiooni (edaspidi „MARPOLi konventsioon“)[7] VI lisa nõuete täitmise järelevalvega. Lisaks sellele kaalusid lepinguosalised ka Bonni lepingu ja selle lisa muutmist tulenevalt Hispaania ühinemisest kõnealuse lepinguga kooskõlas lepingu artikliga 20.

(4) Komisjon on kooskõlas nõukogu otsusega pidanud läbirääkimisi Bonni lepingu nende muudatuste üle, mis on võetud ühehäälselt vastu kahe otsusega Bonni lepingu osaliste 31. kohtumisel Bonnis 9.–11. oktoobrini 2019.

(5) Need Bonni lepingu muudatused tuleks Euroopa Liidu nimel heaks kiita,

---

4 Naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitlev koostööleping (Bonni leping) (EÜT L 188, 16.7.1984, lk 9).

5 Nõukogu 28. juuni 1984. aasta otsus 84/358/EMÜ naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitleva koostöölepingu sõlmimise kohta (EÜT L 188, 16.7.1984, lk 7).

6 Nõukogu 18. oktoobri 1993. aasta otsus 93/540/EMÜ, millega kiidetakse heaks teatavad naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere saaste vastu võitlemist käsitlevasse koostöölepingusse (Bonni lepingusse) tehtavad muudatused (EÜT L 263, 22.10.1993, lk 51).

7 Rahvusvaheline laevade põhjustatava merereostuse vältimise konventsioon, mis allkirjastati Londonis 2. novembril 1973, nagu seda täiendab 17. veebruari 1978. aasta protokoll.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liit kiidab heaks naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere saaste vastu võitlemist käsitlevasse koostöölepingusse (Bonni lepingusse) tehtavad muudatused seoses selle sisulise ja geograafilise kohaldamisala laiendamisega, mis võeti lepinguosaliste poolt vastu nende 31. kohtumisel, mis toimus 9.–11. oktoobril 2019 Bonnis.

Muudatuste tekst on sätestatud lepinguosaliste vastu võetud kahes otsuses, mis on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Euroopa Komisjonil on volitus anda Euroopa Liidu nimel hoiule lepingu artiklis 16 ettenähtud heakskiitmiskiri, et väljendada Euroopa Liidu nõusolekut end nende muudatustega siduda.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval[8].

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[8] Nõukogu peasekretariaat avaldab muudatuste jõustumise kuupäeva *Euroopa Liidu Teatajas*.